

Protokół

28. posiedzenia, I. sesyi, VIII. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 7. października 1903 r.

Początek o godzinie 10 minut 30 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Kazimierz Lubomirski, Stanisław Mycielski, ks. Teodor Bohaczewski.

Obecnych posłów 132.

Ze strony Rządu: c. k. Radca Dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół dwudziestego siódmego posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów.

Marszałek oznajmia, że p. Krzysztofowiczowi udzielił urlopu na trzy dni z powodu słabości.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 7. października 1903 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji budżetowej Ls. 2783—2785, 2789, 2793, 2797, 2800, 2801, 2803, 2804 do 2806, 2808—2810, 2814—2816, 2821 do

2823, 2826—2828, 2830, 2833, 2841—2847, 2856, 2857, 2862, 2864.

Komisji szkolnej Ls. 2787, 2790 do 2792, 2794, 2795, 2798, 2799, 2807, 2812, 2813, 2819, 2825, 2836, 2848.

Komisji gminnej Ls. 2855.

Komisji administracyjnej Ls. 2818, 2820, 2832.

Komisji gospodarstwa krajowego Ls. 2811, 2824.

Komisji drogowej Ls. 2796, 2817.

Komisji podatkowej Ls. 2835.

Komisji przemysłowej Ls. 2786, 2802, 2831, 2834, 2858.

Komisji solnej Ls. 2788.

Komisji dla ustawy o biurach pracy Ls. 2849—2853.

Komisji dla reformy wyborczej Ls. 2854.

Po odczytaniu petycji Ls. 2783 komitetu budowy kościoła Ś-ej Trójcy w Okopach o subwencyę, przemawia p. Borkowski popierając tę petycyę.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycyj, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycji Ls.: 2784 komitetu budowy narodowego teatru ruskiego we Lwowie.

Marszałek udziela głosu p. Oleśnickiemu dla poparcia tej petycji.

P. Oleśnicki nieobecny w Izbie.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycyj, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycji Ls.: 2785 Dyrekcyi szkoły dla dorosłych analfabetów we Lwowie, przemawia p. Bojko popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycyj, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycji Ls. 2786 Barana Floryana, robotnika koszykarskiego w Vag-Ujhely o zasilek na dalsze kształcenie się w koszykarstwie.

Marszałek udziela głosu p. Stapińskiemu dla poparcia tej petycji.

P. Stapiński nieobecny w Izbie.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycyj, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycji Ls. 2787 Magistratu m. Sokala o kreowanie szkoły średniej w Sokalu, przemawia p. Wincenty Kraiński popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański, odczytuje spis dalszych petycyj, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycji Ls. 2788 Urzędu gminnego w Wołoskiej wsi pow. Dolina o wolny pobór surowicy ze salin w Bole-

chowie, przemawia p. Bohaczewski popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycji Ls. 2789 Ruskiej bursy rzemieślniczej i przemysłowej we Lwowie o subwencyę, przemawia p. Oleśnicki popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycyj, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycji Ls. 2842 Tow. „Ruslan“ we Lwowie o subwencyę, oraz petycji Ls. 2843 Ruskiej bursy w Nowym Sączu o subwencyę, przemawia p. Korol popierając te petycje.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycyj, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycji Ls. 2862 Galicyjskiego Towarzystwa łowieckiego we Lwowie o zasilek, przemawia p. Stadnicki popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycyj, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych interpelacyj.

Sekretarz p. Urbański czyta:

I n t e r p e l a c y a

posła Bojki i towarzyszy, do Jaśnie Wielmożnego Pana Komisarza rządowego w sprawie zniesienia stacyi stadników rządowych w Siedliszowicach.

W dąbrowskim powiecie, mieszkańcy parafii Otwinowa, Wietrzychowic, Gręboszowa i Bolesławia, oddawali się zdawna

i oddają z zamiłowaniem hodowli koni rasy poprawnej.

Wysoki c. k. Rząd wiedząc dobrze o tem, tak w interesie hodowców, jak nie mniej i w swoim popierał tę hodowlę, utrzymując stację stadników rządowych i w Siedliszowicach.

Atoli w roku bieżącym stację tę, nie wiedzieć z jakiego powodu zwinięto, hodowcy koni zostali przeto narażeni na poważne straty materyalne, a narzekania ich słuszne nie mają granic. Wobec tego podpisani zapytują Jaśnie Wielmożnego Pana Komisarza rządowego:

Czy nie jest c. k. Rząd skłonny do zarządzenia w tym wypadku co tylko potrzeba, aby stacja stadników rządowych w Siedliszowicach co rychlej była napowrót zaprowadzona?

Interpelujący:

J. Bojko w. r.

Krempa, Szponder, Tomaszewski, Stapiński, Barwiński, Potoczek, Oleśnicki, Bohaczewski, Huryk, Barabasz, Szwed, Urbański, Rotter, Żardecki.

Sekretarz p. Bohaczewski czyta:

Interpelacya do c. k. Rządu.

W roku 1902 na zażalenie gminy Kazanówka, pow. skałackiego, przeprowadzoną została ze strony Wydziału krajowego lustracya kasy gminnej w tej gminie, która wykazała, że naczelnik gminy Stach Lis sprzeniewierzył 3.200 K. z kasy gminnej a 752 K. z kasy rady szk. miejscowej której był przewodniczącym.

Skutkiem tego został Stach Lis zaskarżony a na wniosek c. k. Prokuratorji państw. w Tarnopolu zostało wdrożone przeciw niemu śledztwo karne, połączone z aresztem śledczym. W śledztwie zostały stwierdzone fakta sprzeniewierzenia w całej pełni, pomimo tego jednak c. k.

Prokuratorja państwa odstąpiła od dalszego postępowania karnego, wypuściła Lisa na wolność — a c. k. Starostwo w Skłacie ma go restytuować.

Niewytłumaczone łagodne traktowanie tej widocznej zbrodni powoduje podpisanych zapytać c. k. Rząd:

1. czy wie on o takim pobłażliwym traktowaniu dowiedzionej zbrodni sprzeniewierzenia przez c. k. Prokuratorję państwa w Tarnopolu?

2. eżem usprawiedliwi takie postępowanie?

3. czy gotów jest spowodować wznowienie postępowania karnego przeciw Lisowi, ewentualnie spowodować surowe postępowanie dyscyplinarne z powstrzymaniem jego restytucyi na urząd naczelnika gminy.

Oleśnicki
interpelant.

Skolyszewski, Huryk, Szponder, Potoczek, Barwiński, Korol, Bohaczewski, Stapiński, Wilczkiewicz, Krempa, Żardecki, Mogilnicki, Barabasz, Bojko.

Marszałek oznajmia, że interpelacye te odstąpi p. Komisarzowi rządowemu.

Przemawia p. Gołuchowski i stawia formalny wniosek, by przekazane komisji sanitarnej petycyje Ls. 2557, 2591, 2708 odstąpić komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała formalny wniosek p. Gołuchowskiego.

Przemawia p. Gorayski i stawia formalny wniosek, by przekazane komisji gospodarstwa krajowego petycyje Ls. 2488, 2489, 2490, 2500 i 2501 odstąpić komisji budżetowej.

Izba uchwała formalny wniosek p. Gorayskiego.

Przemawia p. Gorayski i stawia formalny wniosek, by przydzielone komisji gospodarstwa krajowego petycyje Ls. 1330,

1511, 1552, 2189, 2197, 2598, 2700, 2719 odesłać do komisji wodnej.

Izba uchwała formalny wniosek p. Gorayskiego.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowych zakładach naukowych rolniczych, folwarku i gorzelni w Dublanach za rok 1902/1903.

Marszałek oznajmia, że ten punkt porządku dziennego, jakoteż następny tj.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o budowie dróg wodnych, usuwa chwilowo z porządku dziennego z powodu nieobecności w Izbie sprawozdawcy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji szkolnej o stanie szkół ludowych i seminariów nauczycielskich w roku 1900/1 i 1901/2 na podstawie sprawozdań Rady szkolnej krajowej.

Sprawozdawca p. Władysław Leopold Jaworski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdania Rady szkolnej krajowej o stanie szkół ludowych i seminariów nauczycielskich w latach 1900/1 i 1901/2 przyjmuje się do wiadomości.

2. Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najrychlej przystąpił do zakładania seminariów nauczycielskich, tak w zachodniej, jak i we wschodniej części kraju, a między niemi w Białym.

3. Wzywa się ponownie c. k. Rząd, aby przedłożył projekt ustawy o wyższych szkołach wydziałowych męskich.

4. Upoważnia się Radę szkolną krajową, aby w miastach Lwowie i Krakowie podniosła stypendya, udzielane uczniom

seminariów nauczycielskich, z 200 na 240 koron w obrębie kwot na te seminaria przeznaczonych, a przyznawała je przedewszystkiem kandydatom zamiejscowym.

5. Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najrychlej zatwierdził nowy Regulamin szkół ludowych.

Tem samem załatwione zostały: wniosek posła Stojalskiego o założenie seminarium w Białym i petycja miasta Wadowic również o założeniu seminarium.

Przemawia p. Tomaszewski.

Przemawia p. Wilczkiewicz.

Przemawia p. Bohaczewski.

Przemawia p. Bobrzyński.

Przemawia p. Szajer i stawia następującą rezolucję:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, ażeby sprawę zaległych dodatków krajowych na potrzeby szkoły ludowej w Baryczce zbadał.

Marszałek wzywa mowcę, by w przemówieniu swem trzymał się ściśle przedmiotu stojącego na porządku dziennym posiedzenia.

Przemawia dalej p. Szajer.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. Oleśnicki i stawia następującą rezolucję:

Wzywa się c. k. Rząd:

1) ażeby w szkołach ludowych z ruskim językiem wykładowym zaprowadzonym zostało i wewnętrzne urzędowanie w ruskim języku;

2) ażeby przeprowadził rewizję ruskich czytanek dla szkół ludowych i uzupełnił je materiałem historycznym z ruskiej historii a mianowicie opowiadaniem najważniejszych wydarzeń z historycznej przeszłości Rusi, przedstawionymi w sposób przystępny

ze względu na wiek i stopień wykształcenia uczni;

3) ażeby spowodował w szkołach ludowych z ruskim językiem wykładowym rozdawanie jako nagród pilności, książek ruskich przez Radę szkolną krajową na premie aprobowanych.

Przemawia p. Tadeusz Cieński.

Marszałek oznajmia, że zamierza zamknąć posiedzenie, i wzywa sekretarzy do odczytania złożonych nagłych wniosków.

Sekretarz p. Urbański czyta:

Wniosek nagły

Dnia 30. sierpnia b. r. spłonęło w gminie Lachowice zarzeczne powiatu Żydaczowskiego 24 gospodarstw wiejskich, cerkiew i budynki probostwa gr. kat. wraz ze zbiorami zboża i siana.

Szkoda pożarem zrzadzona wynosi wedle wykazu przez organa Wydziału powiatowego sporządzonego 62.130 K, a w tem mieści się około 10.000 K szkody gr. kat. proboszeza miejscowego.

Gdy pogorzelcy znajdują się bez środków na odbudowę spalonych budynków, bez zboża na zasiewy i życie i bez paszy dla bydła, podpisany stawia wniosek nagły:

Wysoki Sejm raczy pogorzalcem gminy Lachowice zarzeczne powiatu żydaczowskiego nawiedzonym pożarem dnia 30. sierpnia b. r., udzielić możliwie najwyższej zapomogi.

Wnioskodawca:

Stanisław Pawlikowski w. r.

Borkowski, Urbański, Buynowski, Tomaszewski, Rajski, Kozłowski, Agopsowicz, Trzecieski, T. Cieński, Skołyaszewski, Mycielski, Gniewosz, Brunicki, Torosiewicz, W. Gnoiński, Sozański, Stadnicki.

Przemawia p. Pawlikowski, uzasadniając nagłość swego wniosku, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego nagłego wniosku do komisji budżetowej.

Izba uchwała bez rozprawy nagłość tego wniosku, a następnie uchwała oddzielnie i bez rozprawy przekazanie tego wniosku nagłego komisji budżetowej.

Sekretarz p. Urbański czyta:

Wniosek nagły.

Dnia 2. października b. r. wybuchł pożar w gminie Łukawica powiatu samborskiego i zniszczył w przeciągu godziny 20 zagród włościańskich.

Zgorzały wszystkie budynki z całą krescencyą, zapasami siana tak, że 20 rodzin zostało pozbawionych całego mienia, bez sposobu do wyżywienia się przez zimę. Wobec tego, że prawie nikt nie nawet z ruchomości nie wyratował, dalej wobec tego, że żaden z pogorzalców nie był ubezpieczony i że pomoc doraźna jest konieczną

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Dla pogorzalców gminy Łukawica powiatu Samborskiego Sejm wyznacza zapomogę w kwocie 3000 K.

Wnioskodawca

Sozański w. r.

Rajski, Wilczkiewicz, Urbański, Pawlikowski, Bal, Agopsowicz, T. Cieński, Kramarczyk, Borkowski, Fruchtman, L. Cieński, Buynowski, Trzecieski, Torosiewicz, Gniewosz.

Przemawia p. Sozański uzasadniając nagłość swego wniosku, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba uchwała bez rozprawy nagłość powyższego wniosku, a następnie uchwała oddzielnie i bez rozprawy odesłanie tego nagłego wniosku do komisji budżetowej.

Sekretarz p. Bohaczewski czyta:

Wniosek nagły.

posła Dra Korola i tow. w sprawie udzielenia bezzwrotnej zapomogi pogorzalcem miasteczka Gliniany pow. Przemyślany.

Dnia 16. września 1903 nawiedził straszny pożar miasteczko Gliniany, a ofiarą jego padło 171 budynków, setki kóp zboża i paszy.

Wyrządzona szkoda została obliczoną na sumę 76.000 K., z której i połowa nie była ubezpieczoną.

Ze względu na to, że nędza między pogorzalcami jest wielka, że oni cierpią głód i chłód, wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Pogorzelcom miasteczka Glinian udziela się z funduszów krajowych bezzwrotną zapomogę w sumie 5.000 koron.

Korol
wnioskodawca.

Barabasz, Kramarczyk, Huryk, Bojko, Krem-
pa, Szajer, Mazikiewicz, Glidziuk, Staruch,
Skołyszewski, Potoczek, Oleśnicki, Szpon-
der, Bohaczewski, Barwiński.

Przemawia p. Korol uzasadniając nagłość swego wniosku, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku nagłego komisji budżetowej.

Izba uchwała bez rozprawy nagłość tego wniosku, a oddzielnie i bez rozprawy uchwała następnie przekazanie tegoż nagłego wniosku komisji budżetowej.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 8. października 1903 godzinę 10. przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 3 minut
30 popołudniu.

Marszałek krajowy:

St. Badeni w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański w. r.

Kazimierz Lubomirski w. r.